



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudcem Mgr. Tomášem Blažkem ve věci

žalobce: **K. S.**

proti

žalovanému:

Ministerstvo vnitra

sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 8. 2021, č. j. OAM-314/ZA-ZA11-HA08-2021,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce napadl žalobou doručenou Krajskému soudu v Hradci Králové dne 3. 9. 2021 v záhlaví specifikované rozhodnutí, kterým žalovaný zamítl jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou, podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

II. Shrnutí argumentace obsažené v žalobě a ve vyjádření žalovaného

2. Žalobce předně namítl, že žalovaný porušil § 3 a § 68 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“), neboť nedostatečně zjistil stav věci, nepřihlédl ke všem rozhodným skutkovým okolnostem a nedostatečně podložil svá tvrzení. Žalovaný zároveň nesprávně posoudil podmínky pro aplikaci § 16 odst. 2 zákona o azylu.
3. Podle žalobce nelze v jeho případě považovat Mongolsko za bezpečnou zemi původu. Žalobce uvedl relevantní skutečnosti svědčící tomu, že v zemi původu mohl čelit nebezpečí vážné újmy v důsledku jednání soukromých osob. Žalobce totiž figuroval jako svědek v soudním řízení, následně mu osoby, proti kterým svědčil, vyhrožovaly ublížením na zdraví a zabitím. Z tohoto důvodu se žalobce rozhodl i se svou manželkou z Mongolska vycestovat. Osoby, které mu vyhrožovaly, se o žalobce v Mongolsku zajímaly i v době jeho nepřítomnosti. Touto skutečností se žalovaný v napadeném rozhodnutí dostatečně nezabýval.
4. Žalobce dále namítl, že žalovaný nepracuje prakticky s žádnými informacemi o zemi původu žalobce. Ze zpráv, které žalovaný použil jako podklady pro vydání rozhodnutí, odkázal pouze na obecné informace, které žádným způsobem nesouvisí s důvody žádosti o mezinárodní ochranu prezentované žalobcem. Již z názvu zprávy „Hodnocení Mongolska jako bezpečné země původu“ je zřejmé, že uvedená zpráva, navíc vypracovaná žalovaným, byla vytvořena pro účely zařazení Mongolska na seznam bezpečných zemí, nikoli pro účely individuálního posouzení žádosti o mezinárodní ochranu podané žalobcem. Již z tohoto důvodu žalobce považuje danou zprávu za nedostatečný podklad, který nesplňuje podmínky stanovené v § 23c písm. c) zákona o azylu.
5. Žalobce připustil, že pokud žadatel o mezinárodní ochranu pochází z bezpečné země původu, leží „větší část“ důkazního břemene na samotném žadateli. Podle žalobce to však neznamená, že by se celé důkazní břemeno kompletně přesunulo na žadatele a že žalovaný by mohl rezignovat na shromáždění přesných a aktuálních informací z různých zdrojů o zemi původu žadatele. Žalobce v této souvislosti odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70. Žalobce je zároveň přesvědčen, že svou část důkazního břemene unesl tím, že poskytl žalovanému věrohodnou výpověď. Žalovaný tuto výpověď nijak nezpochybnil, a tak byl povinen tvrzení žalobce zohlednit a vypořádat. Žalovaný však pouze konstatoval, že žalobce měl k dispozici určité prostředky nápravy, které mohl využít k ochraně svých práv. Dále žalovaný uvedl, že v Mongolsku obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení. Podle žalobce však nic v napadeném rozhodnutí nenasvědčuje individuálnímu posouzení jeho žádosti. V rozhodnutí žalovaného totiž chybí skutkové závěry v tom ohledu, zda by se právům žalobce v jeho konkrétním případě vůbec mohlo dostat efektivní ochrany ze strany příslušných státních orgánů. Tvrzení správního orgánu o možnosti využít ochrany v zemi původu je čistě formální. Judikatura Nejvyššího správního soudu přitom dovozuje, že za určitých okolností nelze trvat na předchozím pokusu žadatele o mezinárodní ochranu usilovat o ochranu v zemi původu k tomu, aby mohla být podmínka nemožnosti ochrany vlastní země považována za splněnou.
6. K tvrzení žalovaného, podle něžž měl požádat o udělení mezinárodní ochrany bezprostředně po vstupu na území ČR, žalobce odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2019, č. j. 8 Azs 27/2019 – 52. Žalobce nejprve neměl

důvod o udělení mezinárodní ochrany žádat, neboť do ČR přicestoval na základě zaměstnanecké karty.

7. Žalovaný ve vyjádření k žalobě setrval na závěru, podle nějž žalobce v průběhu správního řízení neprokázal, že Mongolsko nelze v jeho případě považovat za bezpečnou zemi původu. Žalobce označil jako důvod podání žádosti o mezinárodní ochranu psychický a fyzický nátlak ze strany soukromých vyděračů, kterému čelil ve své vlasti. Žalobce ale tvrzené potíže s vyděrači nijak neřešil ve svém domovském státě, neobrátil se na policii atd. Zároveň neuvedl nic, co by svědčilo o tom, že by mu příslušnými mongolskými orgány měla být odmítnuta pomoc.
8. Žalovaný zdůraznil, že charakteristickým znakem řízení s žadateli pocházejícími z bezpečné země původu je zvýšení důkazního břemene u těchto žadatelů. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí presumuje, leží hlavní odpovědnost za prokázání opaku právě na žadatelích. Povinností žadatele tak je nejen tvrdit azylově relevantní skutečnosti, ale také tato tvrzení doložit.

III. Posouzení věci krajským soudem

9. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Při posuzování věci měl ovšem na zřeteli také čl. 46 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“), který zakotvuje povinnost členských států zajistit pro žadatele o mezinárodní ochranu účinný opravný prostředek. Dle odst. 3 uvedeného ustanovení pak lze za účinný opravný prostředek považovat pouze takový prostředek, který zabezpečuje „*úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU*“. S ohledem na promeškání transpoziční lhůty ze strany českého zákonodárce se citované ustanovení procedurální směrnice vyznačuje (pro řízení zahájená na základě žádostí o mezinárodní ochranu podaných po 20. 7. 2015) vertikálním přímým účinkem. Krajský soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání, v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. Žalobu shledal nedůvodnou.
10. Žalovaný zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou, podle § 16 odst. 2 zákona o azylu. V napadeném rozhodnutí uvedl, že žalobce přicestoval do ČR v roce 2017 na základě zaměstnanecké karty. Dne 27. 5. 2021 žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany v ČR. Jako důvody této žádosti uvedl finanční problémy a obavy z nátlaku, který na něj ve vlasti vyvíjeli soukromí vyděrači. Žalovaný konstatoval, že ČR považuje Mongolsko za tzv. bezpečnou zemi původu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Zároveň neshledal, že by v případě žalobce nebylo možno Mongolsko za takovou zemi považovat. Žalobce neměl žádné potíže s mongolskými státními orgány, důvodem jeho odchodu z vlasti byly problémy s „kriminálními živly“, proti jejichž jednání ale žalobce nijak nekonal. Nekontaktoval policii a nedomáhal se ochrany právními prostředky, které mu domovský stát nabízí. Hlavní důvod podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalovaný spatřoval ve snaze žalobce o setrvání na českém území poté, co skončila platnost jeho zaměstnanecké karty.

11. Podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se pro účely tohoto zákona rozumí bezpečnou zemí původu stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště,
1. ve kterém obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu,
 2. který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a,
 3. který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a
 4. který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.
12. Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu se jako zjevně nedůvodná zamítne žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který ČR považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. V souladu s § 16 odst. 3 zákona o azylu platí, že pokud jsou tu důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.
13. Podle § 86 odst. 4 zákona o azylu stanoví ministerstvo vyhláškou seznam bezpečných zemí původu, bezpečných třetích zemí a evropských bezpečných třetích zemí; seznamy zemí stanovené vyhláškou ministerstvo přezkoumá nejméně jedenkrát v kalendářním roce.
14. Právě shrnutá úprava obsažená v zákoně o azylu má základ v procedurální směrnici. Podle bodu 40 preambule pokud lze třetí zemi pokládat za bezpečnou zemi původu, měly by mít členské státy možnost označit ji za bezpečnou a vycházet z domněnky, že je pro daného žadatele bezpečná, pokud žadatel neprokáže opak. Z bodu 46 preambule vyplývá, že členské státy se mohou rozhodnout, zda budou posuzovat bezpečnost země původu případ od případu nebo označí země jako bezpečné přijetím seznamu těchto zemí. ČR zvolila druhou z těchto variant (viz výše citovaný § 86 odst. 4 zákona o azylu). Seznam bezpečných zemí původu je obsažen v § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců. Jednou ze zemí nacházejících se na uvedeném seznamu je právě Mongolsko.
15. Pokud tedy žadatel pochází z bezpečné země původu, předpokládá se, že jeho žádost o mezinárodní ochranu je nedůvodná, protože mu v zemi původu nehrozí pronásledování ani vážná újma. Tato domněnka je ovšem vyvratitelná. Každý žadatel pocházející z bezpečné země původu musí mít možnost prokázat, že v jeho konkrétním případě by se domněnka bezpečnosti uplatnit neměla. Za tímto účelem musí žadatel prokázat, že právě jemu „*hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném*

postavení (...) tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70).

16. Podle žalobce nelze v jeho případě považovat Mongolsko za bezpečnou zemi původu. Žalobce namítl, že ve správním řízení uvedl relevantní skutečnosti svědčící tomu, že v zemi původu mohl čelit nebezpečí vážné újmy. Žalovaný se ale v napadeném rozhodnutí těmito skutečnostmi dostatečně nezabýval a neprovedl individuální posouzení podané žádosti. S tím úzce souvisí další námitka, podle níž žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav, neboť nepracoval prakticky s žádnými informacemi o zemi původu žalobce (v podrobnostech viz výše body 3-5 rozsudku).
17. Krajský soud uvedeným žalobním námitkám nepřisvědčil. Jak vyplývá z výše podaného shrnutí relevantní právní úpravy, v případě aplikace institutu bezpečné země původu správní orgán neprovádí plnohodnotné meritorní posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Správní orgán neposuzuje, zda má žadatel odůvodněný strach z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu nebo zda mu hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy podle § 14a zákona o azylu. Zároveň žalovaný nemá povinnost shromažďovat informace o zemi původu ve stejném rozsahu, jako je tomu ve standardních případech.
18. Žalovaný proto nijak nepochybil, jestliže vyšel primárně ze zprávy „Hodnocení Mongolska jako bezpečné země původu“, která zdůvodňuje naplnění podmínek pro zařazení Mongolska na seznam takových zemí. Tato zpráva z povahy věci obsahuje obecné informace o Mongolsku, nejedná se o adresnou zprávu pořízenou za účelem posouzení důvodů uvedených v žádosti o mezinárodní ochranu podané žalobcem. Teprve pokud by žalobce prokázal, že v jeho případě nelze Mongolsko považovat za bezpečnou zemi původu, musel by žalovaný shromáždit takové zprávy o zemi původu, které by mu umožnily provést plnohodnotné posouzení důvodů uváděných žalobcem v jeho žádosti.
19. Nedůvodná je také námitka, podle níž je uvedená zpráva neobjektivní, protože jejím autorem je sám žalovaný. Procedurální směrnice počítá s tím, že hodnocení, zda je určitá země bezpečnou zemí původu, bude provádět členský stát, který posuzuje žádost o mezinárodní ochranu. V čl. 37 odst. 3 podmiňuje toto hodnocení tím, že se má zakládat na řadě zdrojů informací, zejména informací z jiných členských států, od Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu, Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, Rady Evropy a jiných významných mezinárodních organizací. Zpráva „Hodnocení Mongolska jako bezpečné země původu“ tyto podmínky splňuje.
20. Krajský soud souhlasí s žalovaným rovněž v tom, že žalobce neprokázal, že v jeho případě by se domněnka bezpečnosti země původu neměla uplatnit. Žalobce neprokázal, že právě jemu „*hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení*“, jak požaduje rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 66/2008 – 70 (kterého se sám žalobce dovolává).
21. Žalobce dokonce nic takového ani netvrdil. Žalobce ve správním řízení uvedl, že má obavy z mužů, proti nimž svědčil u soudu a kteří byli následně odsouzeni za krádež. Po návratu z vězení na něj začali vyvíjet psychický i fyzický nátlak, vyhrožovali jemu a jeho rodině a požadovali po něm peníze. Tito muži žalobce několikrát zbili, zřejmě zapálili i kůlnu, která žalobci vyhořela. Poté si s manželkou řekli, že utečou. Na policii se žalobce

neobrátil, protože mu vyhrožovali zabitím dítěte. Žalobce měl obavu, že i kdyby proti těmto mužům zakročila policie, tak měli kamarády, kteří by se pomstili za ně.

22. Z tvrzení žalobce tedy nijak neplyne, že by měl obavy z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Žalobcem uváděné důvody by případně mohly svědčit tomu, že by mu v případě návratu do Mongolska hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle § 14a zákona o azylu. Hrozba vážné újmy může být důvodem pro udělení doplňkové ochrany i v případech, kdy jejím původcem je soukromá osoba, pokud lze podle § 2 odst. 6 zákona o azylu, „prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu“. Z judikatury Nejvyššího správního soudu zároveň vyplývá, že, jde-li o původce hrozící vážné újmy z okruhu soukromých osob, musí se postižená osoba obrátit nejprve s žádostí o pomoc na vnitrostátní orgány v zemi původu, pokud není zjevné, že tyto orgány nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 – 57).
23. Krajský soud proto, ve shodě s žalovaným, považuje za významnou skutečnost, že žalobce se ani nepokusil obrátit se na místní úřady či bezpečnostní složky a dovolat se zde pomoci a ochrany před případným nekalým či protiprávním jednáním mužů, kteří mu a jeho rodině vyhrožovali. Žalobce má sice pravdu v tom, že dle judikatury Nejvyššího správního soudu nelze za určitých okolností trvat na tom, aby se žadatel o mezinárodní ochranu nejprve pokusil vyhledat pomoc u orgánů veřejné moci v zemi jeho původu. Respektive v některých případech je povinností žalovaného zabývat se blíže otázkou, nakolik je ochrana poskytovaná veřejnými orgány v praxi účinná a zda k ní žadatel mohl mít přístup. Například v rozsudku ze dne 18. 12. 2008, č. j. 1 Azs 86/2008 – 101, Nejvyšší správní soud dovodil, že bylo povinností žalovaného takto postupovat s ohledem na žadatelem tvrzenou situaci v Pákistánu, v němž dle něj představitelé veřejné moci nejsou ochotni poskytovat ochranu osobám pronásledovaným z náboženských důvodů, a dokonce se na jejich pronásledování často sami podílejí (žadatel uváděl, že je pronásledován náboženskými fanatiky, neboť se nachází v nábožensky smíšeném manželství). V žalobcem odkazovaném rozsudku ze dne 9. 2. 2010, č. j. 6 Azs 74/2009 – 51, pak Nejvyšší správní soud dospěl ke shodnému závěru v situaci, kdy žadatelka uváděla, že se obává lidí ze své vesnice, kteří ji chtějí zabít, neboť ji označili za hanbu vesnice, jelikož ji po tři roky znásilňoval vlastní otec, a že státní orgány ji nejsou schopny zajistit ochranu, neboť se nemíchají do věcí vesnice. Žalobce ale neuvedl žádné obdobné skutečnosti, z nichž by bylo možné dovodit, že právě v jeho případě by ani nemělo smysl obracet se na mongolskou policii.
24. Za těchto okolností nelze žalovanému vyčítat, že bez dalšího uzavřel, že Mongolsko lze považovat za bezpečnou zemi původu i v případě žalobce. Žalobce nejenže neprokázal opak, žalobce ani neuváděl skutečnosti, které by vyvolávaly pochybnosti o tom, zda se v jeho případě má domněnka bezpečnosti země původu uplatnit.
25. Pouze na okraj soud dodává, že tvrzení žalovaného, podle něž měl žalobce požádat o udělení mezinárodní ochrany bezprostředně po vstupu na území ČR, nepatří mezi nosné důvody žalobou napadeného rozhodnutí. Žalovaný zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou, neboť Mongolsko je ze strany ČR obecně

považováno za bezpečnou zemi původu a žalobce neprokázal, že by tomu v jeho případě mělo být jinak. Úvaha žalovaného, podle níž žalobce podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany především usiloval o legalizaci svého pobytu na území ČR poté, co mu skončila platnost zaměstnanecké karty, byla vyslovena nad rámec uvedených nosných důvodů rozhodnutí. Soud proto považuje za nadbytečné zabývat se blíže námitkami, kterými žalobce polemizuje s předmětnou úvahou žalovaného.

IV. Závěr a náklady řízení

26. Krajský soud z výše uvedených důvodů shledal, že námitky uplatněné žalobcem jsou nedůvodné. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu dle § 78 odst. 7 s. ř. s.
27. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 26. listopadu 2021

Mgr. Tomáš Blažek v. r.
samosoudce